

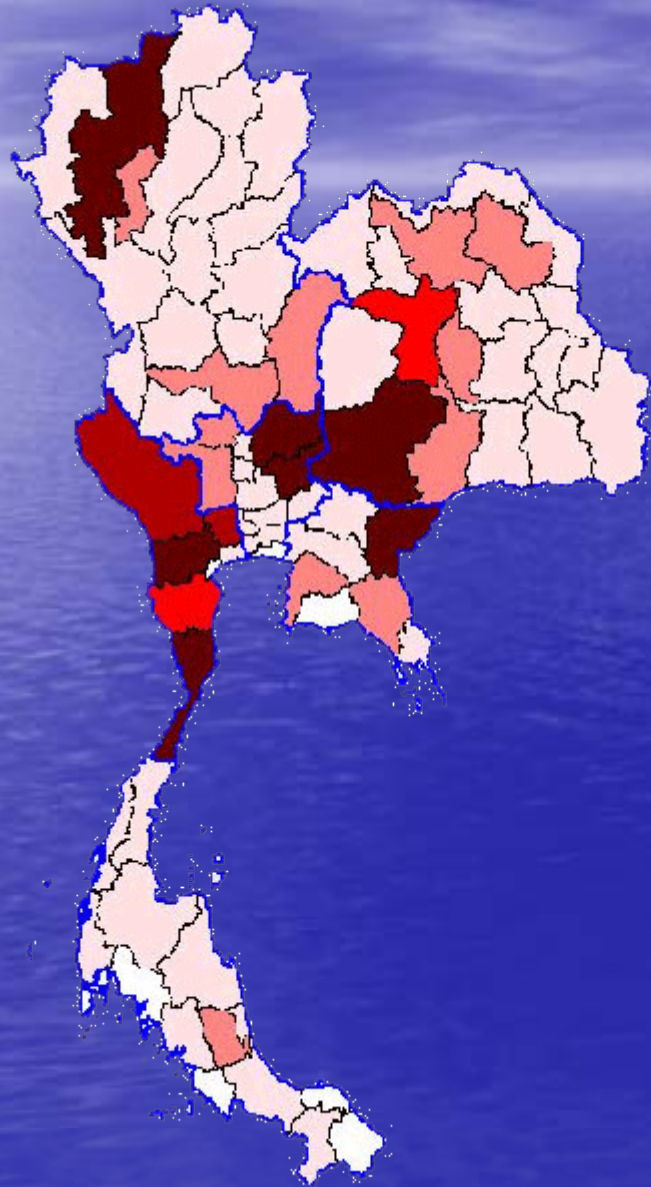
**การแก้ไขปัญหามลพิษ :
นมพาณิชย์ นมโรงเรียน หรือโรงงานนมผง
วันอังคารที่ 22 สิงหาคม 2549
ณ คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น**

นายสกุล สุขสวัสดิ์

ผู้อำนวยการ

องค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย

แผนที่แสดงความหนาแน่นของจำนวนแม่โคนม

โคนม	408,350 ตัว
แม่โค	210,345 ตัว
เกษตรกร	23,439 ครัวเรือน
-สหกรณ์ (117)	18,048 ครัวเรือน
-เอกชน (63)	5,391 ครัวเรือน

แม่โค		
	0	7 จังหวัด
	1 - 999	46 จังหวัด
	1,000 - 2,999	12 จังหวัด
	3,000 - 5,999	2 จังหวัด
	6,000 - 9,999	2 จังหวัด
	>10,000	7 จังหวัด

หน่วย : ตัว

ข้อมูลศูนย์รวมนมและโรงงาน

- ศูนย์รวมนมมี 180 ศูนย์
 - ศูนย์รวมนมสหกรณ์ 117 ศูนย์
 - ศูนย์รวมนมของเอกชน 63 ศูนย์
- จำนวนโรงงานมีทั้งสิ้น 75 โรงงาน กำลังการผลิตรวม 2,779 ตัน/วัน
 - โรงงานผลิตนมยูเอชที 15 โรงงาน
 - โรงงานผลิตนมพาสเจอร์ไรส์ 60 โรงงาน
- นำนมดิบที่ผลิตได้ (2,260 ตัน/วัน) เมื่อเทียบกับกำลังการผลิตคิดเป็น 80% ของกำลังการผลิต

โครงสร้างอุตสาหกรรมนมไทย

ผู้ประกอบการกระจาย (Fragmented Industry)

ผลผลิตต้นน้ำ

เกษตรกร 24,000 ราย
โคนม 400,000 ตัว
นมดิบ 746,646 ตัน

ศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบ
- สหกรณ์ 117 สหกรณ์
550,530 ตัน (74%)
- เอกชน 63 ราย
196,115 ตัน (26%)

ผลผลิตแปรรูป

นมพร้อมดื่ม (97%)
เนยแข็ง (2.8%)
ร้านค้าทั่วไป (0.2%)

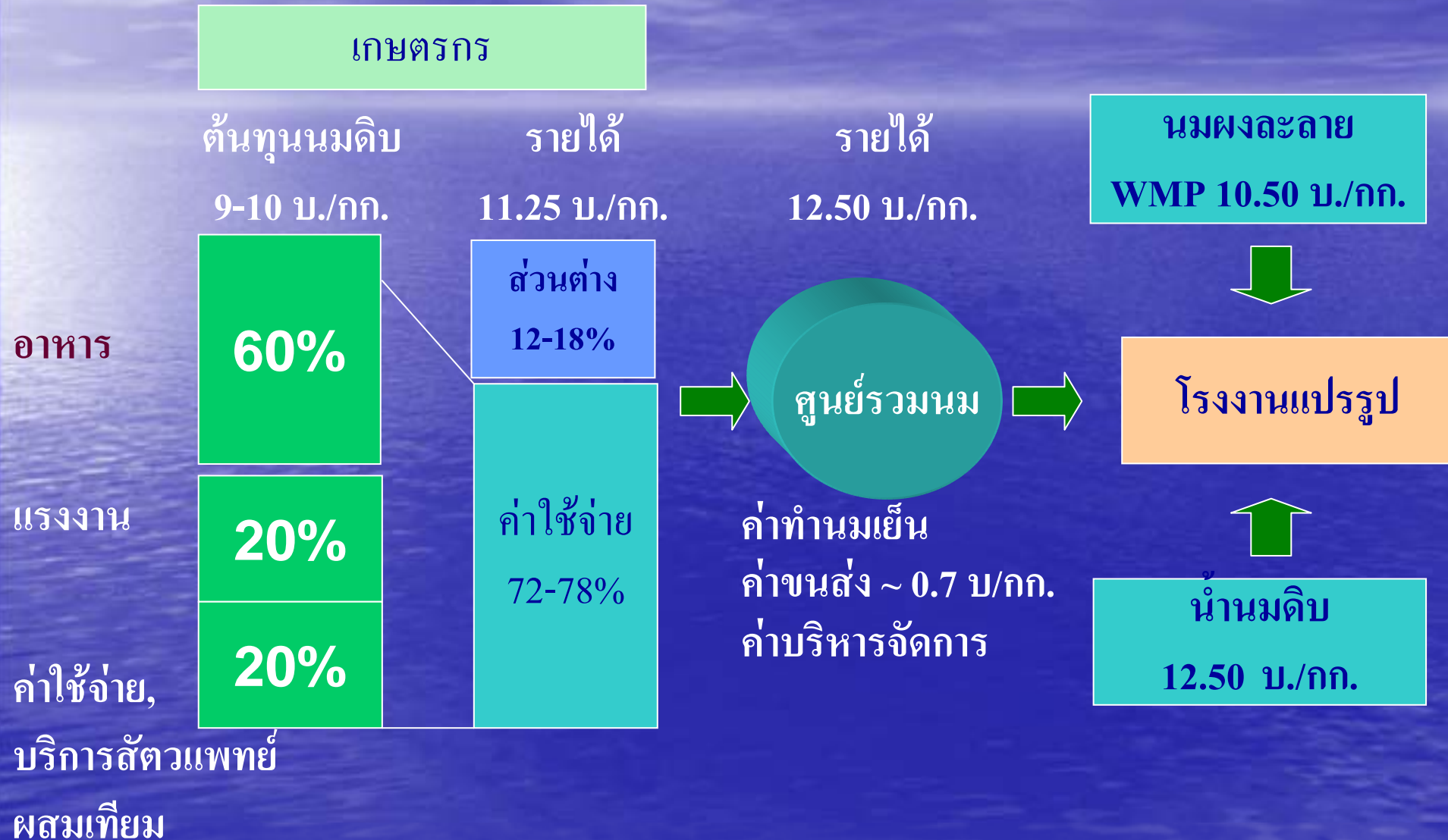
- ผู้ผลิต UHT รายใหญ่ 11 ราย
- ผู้ผลิตพาสเจอร์ไรส์ 72 ราย
สหกรณ์ 16 ราย
วิทยาลัยเกษตร 24 ราย
เอกชนรายย่อย 16 ราย
- ผู้ผลิตเนยแข็ง 8 ราย

การตลาด

นมพร้อมดื่ม 676,000 ตัน
- พาณิชย 13,000 ล้านบาท
400,000 ตัน
- ร.ร. 7,000 ล้านบาท
276,000 ตัน

นมเปรี้ยวและเนยแข็ง
10,000 ล้านบาท
216,000 ตัน

โครงสร้างราคาต้นทุนการผลิตน้ำนมดิบ

สภาพปัญหา

- 1 นมต้นช่วงปิดภาคเรียน จากนโยบายดื่มนม 230 วัน และแนวโน้มผลผลิตน้ำนมดิบมากกว่าความต้องการของตลาดนมพร้อมดื่ม
- 2 การบริโภคนมของคนไทยมีอัตราต่ำ (12 ลิตร/คน/ปี) เมื่อเทียบกับอเมริกา (85.5 ลิตร/คน/ปี) ญี่ปุ่น (35.9 ลิตร/คน/ปี) ในขณะที่การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของคนไทย (57.8 ลิตร/คน/ปี)
- 3 ราคารับซื้อน้ำนมดิบเป็นราคาประกัน (12.50 บาท/กก.) ทำให้ขาดแรงจูงใจในการเพิ่มประสิทธิภาพ และแพงกว่านมผงนำเข้าร้อยละ 15 ในขณะที่ต้นทุนการผลิตน้ำนมดิบเกษตรกรสูง ประสิทธิภาพการจัดการเลี้ยงดูต่ำกว่ามาตรฐาน ขาดแคลนอาหารหยาดคุณภาพดี ผลผลิตแม่โคต่ำ
- 4 ขาดเวทีพบปะแลกเปลี่ยนระหว่างเกษตรกรผู้ผลิต (supply) กับผู้ประกอบการแปรรูป (demand) อย่างสม่ำเสมอ

ผลจากการบริหารจัดการน้ำนมดิบ ภาคเรียน 1/2548

วิธีการ การรับซื้อน้ำนมดิบผูกติดกับสิทธิการจำหน่ายนมโรงเรียน
และโควตาการนำเข้านมผง

2:1 ซอนนมดิบ 2 ส่วน รับสิทธิการจำหน่ายนม รร. 1 ส่วน

6:1 ซอนนมดิบ 6 ส่วน รับโควตานำเข้านมผง 1 ส่วน

ผลดี แก้ปัญหาน้ำนมดิบของเกษตรกร

ผลกระทบ

2:1 ผู้ประกอบการแบกรับภาระสต็อกนมพาณิชย์และนมโรงเรียน

6:1 ผู้ประกอบการที่ไม่ใช้นมดิบ ไม่ได้รับโควตานมผง

ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการ ระยะสั้น พ.ย.48 – ม.ค. 49

1. เพิ่ม demand เพื่อ
แก้ปัญหาผลผลิตนมดิบ
มากกว่าความต้องการ
นมพร้อมดื่ม

รณรงค์ให้คัมนมสดจาก
เกษตรกรไทยเพิ่มขึ้น
โดยใช้สัญลักษณ์กลาง

วัตถุดิบ ผลิต
ตลาด ในพื้นที่
เดียวกัน
(self content
Community)

ผลที่ได้รับ

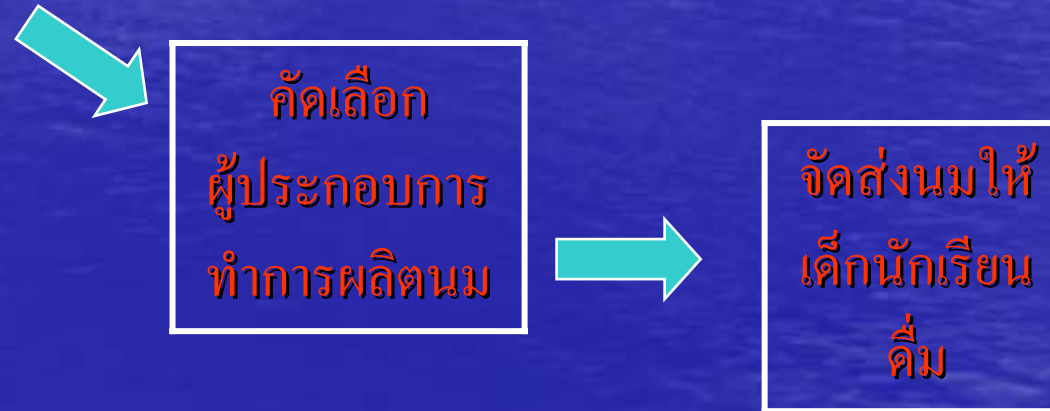
- ✓ เกษตรกรมีรายได้สูงขึ้น คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ส่งผลดีต่อเศรษฐกิจระดับรากหญ้า
- ✓ สหกรณ์เข้มแข็ง ผลิตและจำหน่ายนมสดพาสเจอร์ไรส์เต็มกำลังการผลิตและครบ 365 วัน
- ✓ พัฒนาสุขภาพของคนไทย

2. การบริหารจัดการนมโรงเรียน

ข้อดี

- บริหารระบบ Logistic ได้
- ลดการแข่งขันด้านราคาทำให้
ลดปัญหาคุณภาพนมและการบริการ
- ผู้ขายได้เงินเร็วขึ้นและจ่ายค่าน้ำมันมดึบ
ให้เกษตรกรได้ตามกำหนด

อ.ส.ค. : การบริหารจัดการนมนมโรงเรียนทั้งระบบ ด้วย e-card

ขั้นตอนการผลิตและส่งมอบ
นมโรงเรียน

ขั้นตอนการจัดซื้อนมโรงเรียน

ปริมาณ
276,000
ตัน/ปี

E
c
a
r
d

G
F
M
I
S

งบประมาณ
7,000
ล้านบาท/ปี

- ข้อดี:
- ✓ เด็กได้ดื่มนมสดแท้จากเกษตรกรไทย
 - ✓ ลดคน ลดเอกสาร บริหารงบประมาณได้รวดเร็วและแม่นยำ
 - ✓ สามารถเชื่อมต่อกับระบบ smart card ในอนาคต

ธนาคารกรุงไทย
KTB

โซนที่ 1 มี 17 จังหวัด

ศูนย์รวมนม 40ศูนย์

- ศูนย์สหกรณ์ 27 ศูนย์
- ศูนย์เอกชน 13 ศูนย์

เกษตรกร 3,087 ครัวเรือน

โคนม 32,468 ตัว

น้ำนมดิบ 193 ตัน/วัน

โรงงานแปรรูปนม 19 แห่ง

- UHT 5 แห่ง
- Past 14 แห่ง

กำลังการผลิต 515 ตัน/วัน

นมโรงเรียน 220 ตัน/วัน

แผนที่ โซน

โซนที่ 3 มี 19 จังหวัด

ศูนย์รวมนม 58ศูนย์

- ศูนย์สหกรณ์ 39 ศูนย์
- ศูนย์เอกชน 19 ศูนย์

เกษตรกร 5,414 ครัวเรือน

โคนม 82,021 ตัว

น้ำนมดิบ 453 ตัน/วัน

โรงงานแปรรูปนม 21 แห่ง

- UHT 2 แห่ง
- Past 19 แห่ง

กำลังการผลิต 418 ตัน/วัน

นมโรงเรียน 490 ตัน/วัน

โซนที่ 4 มี 21 จังหวัด

ศูนย์รวมนม 37ศูนย์

- ศูนย์สหกรณ์ 26 ศูนย์
- ศูนย์เอกชน 11 ศูนย์

เกษตรกร 6,974 ครัวเรือน

โคนม 133,066 ตัว

น้ำนมดิบ 623 ตัน/วัน

โรงงานแปรรูปนม 18 แห่ง

- UHT 2 แห่ง
- Past 16 แห่ง

กำลังการผลิต 778 ตัน/วัน

นมโรงเรียน 260 ตัน/วัน

โซนที่ 2 มี 19 จังหวัด

ศูนย์รวมนม 45ศูนย์

- ศูนย์สหกรณ์ 25 ศูนย์
- ศูนย์เอกชน 20 ศูนย์

เกษตรกร 7,973 ครัวเรือน

โคนม 160,795 ตัว

น้ำนมดิบ 922 ตัน/วัน

โรงงานแปรรูปนม 17 แห่ง

- UHT 6 แห่ง
- Past 11 แห่ง

กำลังการผลิต 1,068 ตัน/วัน

นมโรงเรียน 230 ตัน/วัน

○ โรงงาน UHT

○ โรงงาน past.

○ สหกรณ์โคนม

● ศูนย์เอกชน

ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการ ระยะกลาง

1. การปรับโครงสร้างการผลิตและการตลาดนำนม ปี 2549 – 2550

1. Zoning : ทำให้เป็นผลดีต่อระบบ Logistics
2. เพิ่ม Productivity เกษตรกรได้กำไรมากขึ้น
ต้นทุนต่ำลง
3. พัฒนากระบวนการผลิต

ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการ ระยะกลาง

2. ให้นักเรียนดื่มนมตลอดทั้งปี

- ปัจจุบันนักเรียนดื่มนม 230 วัน งบประมาณ 7,008 ล้านบาท
- เพิ่มจำนวนวันดื่มให้ครบ 365 วัน (เพิ่มอีก 135 วัน)
- จะใช้งบประมาณเพิ่มขึ้น 4,050 ล้านบาท
(30 ล้านบาท/วัน นักเรียน 6 ล้านคน)

ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการ ระยะกลาง

3. ขยายตลาดนมพร้อมดื่ม (สร้าง demand ต่อเนื่อง)

- จัดทำโครงการรณรงค์การบริโภคนม — สร้างกระแสการดื่มนมสด
- สนับสนุนอุตสาหกรรมนม ให้ใช้นมสดเป็นวัตถุดิบแทนนมผง

4. พัฒนาชุมนุมสหกรณ์โคนมแห่งประเทศไทย จำกัด ให้มีความเข้มแข็ง

- ✓ สหกรณ์โคนมทุกแห่งต้องเป็นสมาชิกชุมนุมสหกรณ์โคนมแห่งประเทศไทย
- ✓ ผู้ประกอบการที่ดำเนินธุรกิจร่วมกับชุมนุมฯ ควรเป็นสมาชิกสมทบ
- ✓ สร้างเครือข่ายธุรกิจระหว่างชุมนุมฯ กับสมาชิก หรือ ชุมชนฯ กับสหกรณ์ประเภทอื่น
- ✓ การบริหารจัดการน้ำนมดิบต้องเป็นเอกภาพ

ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการ ระยะยาว

1. จัดตั้งคณะกรรมการนมและผลิตภัณฑ์นมแห่งประเทศไทย (Milk Board)

- กำหนดนโยบาย มาตรการ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาระบบเลี้ยงโคนม การผลิต และการตลาดน้ำนมดิบและผลิตภัณฑ์นม

- กำหนดปริมาณนำเข้า อัตราภาษี การจัดสรรปริมาณนำเข้านมผง และผลิตภัณฑ์ให้สอดคล้องกับปริมาณน้ำนมดิบในประเทศ และความต้องการบริโภคผลิตภัณฑ์นม

- เป็นแกนกลางในการเจรจากับองค์กรของรัฐและผู้เกี่ยวข้องในอุตสาหกรรมนม

- ร่วมกับองค์กรของรัฐในการเจรจาการค้าที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมนม

- สนับสนุนและส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาในทุกด้านที่เกี่ยวข้องกับ

อุตสาหกรรมนม

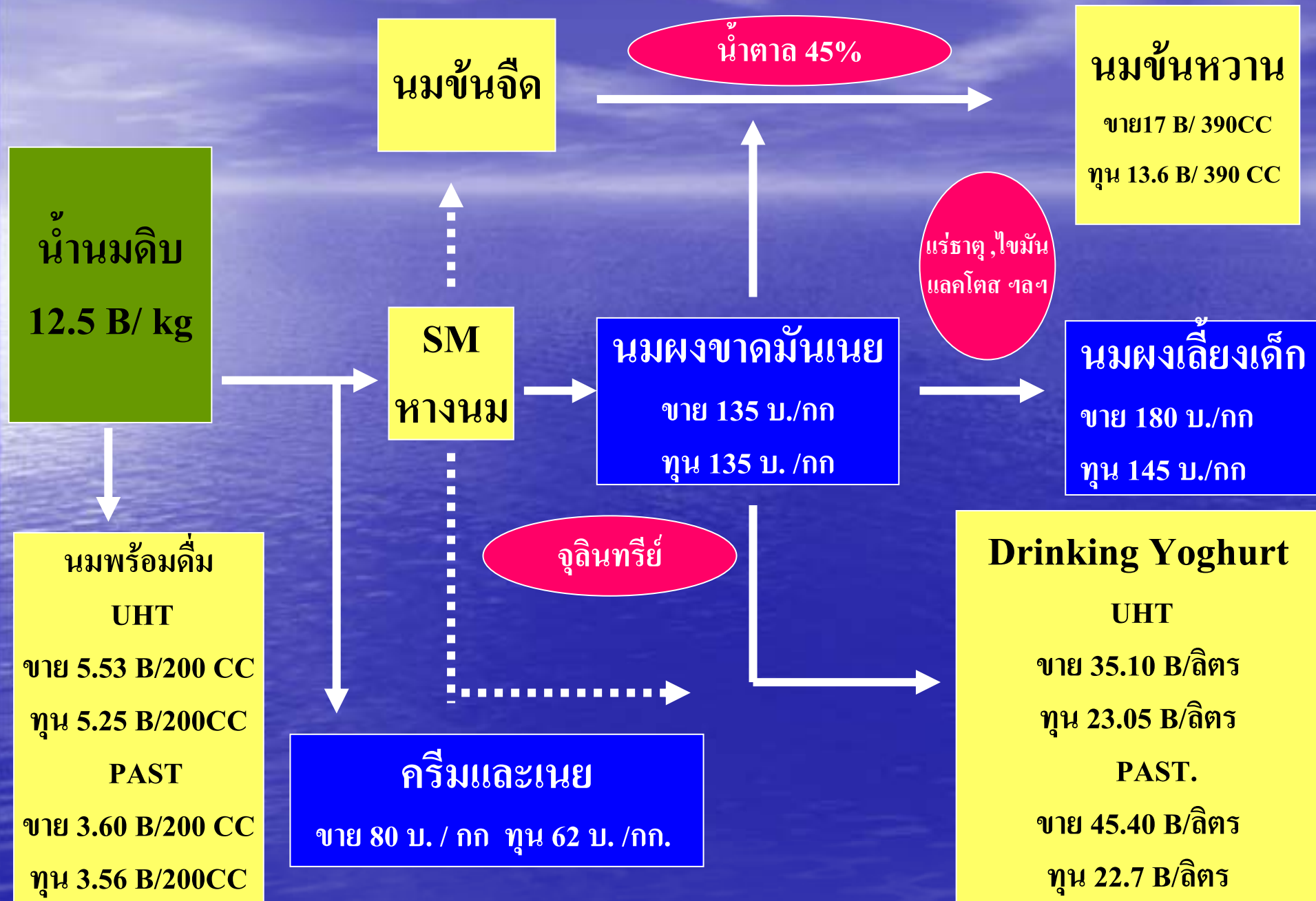
ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการ ระยะยาว

2. การจัดตั้งโรงงานผลิตนมผง

ดำเนินการในพื้นที่ภาคกลาง ซึ่งเป็นแหล่งผลิตน้ำนมขนาดใหญ่

- กำตั้งการผลิตรับน้ำนมดิบ 400 ตัน/วัน (ระยะแรก 200 ตัน)
- แหล่งน้ำนมดิบมาจากภาคกลางและภาคตะวันตก
- ดำเนินการก่อสร้างในปีงบประมาณ 2549
และเริ่มผลิตได้ในปีงบประมาณ 2550
- ที่ตั้งโรงงาน บริเวณ อ.ส.ค. มวกเหล็ก
- ผู้รับผิดชอบ อ.ส.ค.

การแปรรูปผลิตภัณฑ์ของโรงงานผลิตนมผงเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม

เป้าหมายการดำเนินงาน อ.ส.ค.

ผลผลิตต้นน้ำ

น้ำนมดิบ
116,000 ตัน/ปี
มูลค่า 1,392 ล้านบาท
(15 % ของประเทศ)

Target

น้ำนมดิบ
1,100 ตัน/วัน
401,500 ตัน/ปี
มูลค่า 5,010 ล้านบาท
(50 % ของประเทศ)

ผลผลิตแปรรูป

นม UHT(90%) 104,000 ตัน
นม PAST(9%) 10,000 ตัน
ผลิตภัณฑ์อื่น (1%) 1,100 ตัน

Target

นม UHT(52%) 210,700 ตัน
นม PAST(11%) 46,700 ตัน
นม DY. (6%) 23,000 ตัน
นมผง (30%) 120,000 ตัน
ผลิตภัณฑ์อื่น (1%) 1,100 ตัน

การตลาด

นมพาณิชย์ 75% 86,500 ตัน
มูลค่า 2,350 ล้านบาท
นมร.ร.25% 28,600 ตัน
มูลค่า 650 ล้านบาท

Target

นมพาณิชย์ 47% 182,400 ตัน
มูลค่า 4,7815 ล้านบาท
นมร.ร. 23% 75,000 ตัน
มูลค่า 1,725 ล้านบาท
นมผง 30% 12,000 ตัน
มูลค่า 1,560 ล้านบาท

บทสรุป

“ การเลี้ยงโคนมเป็นอาชีพ
ที่ดีสำหรับคนไทยเหมาะกับ
ประเทศหากใช้หลักวิชาที่
เหมาะสม จะทำให้มีความ
เจริญและมีรายได้ดี ”